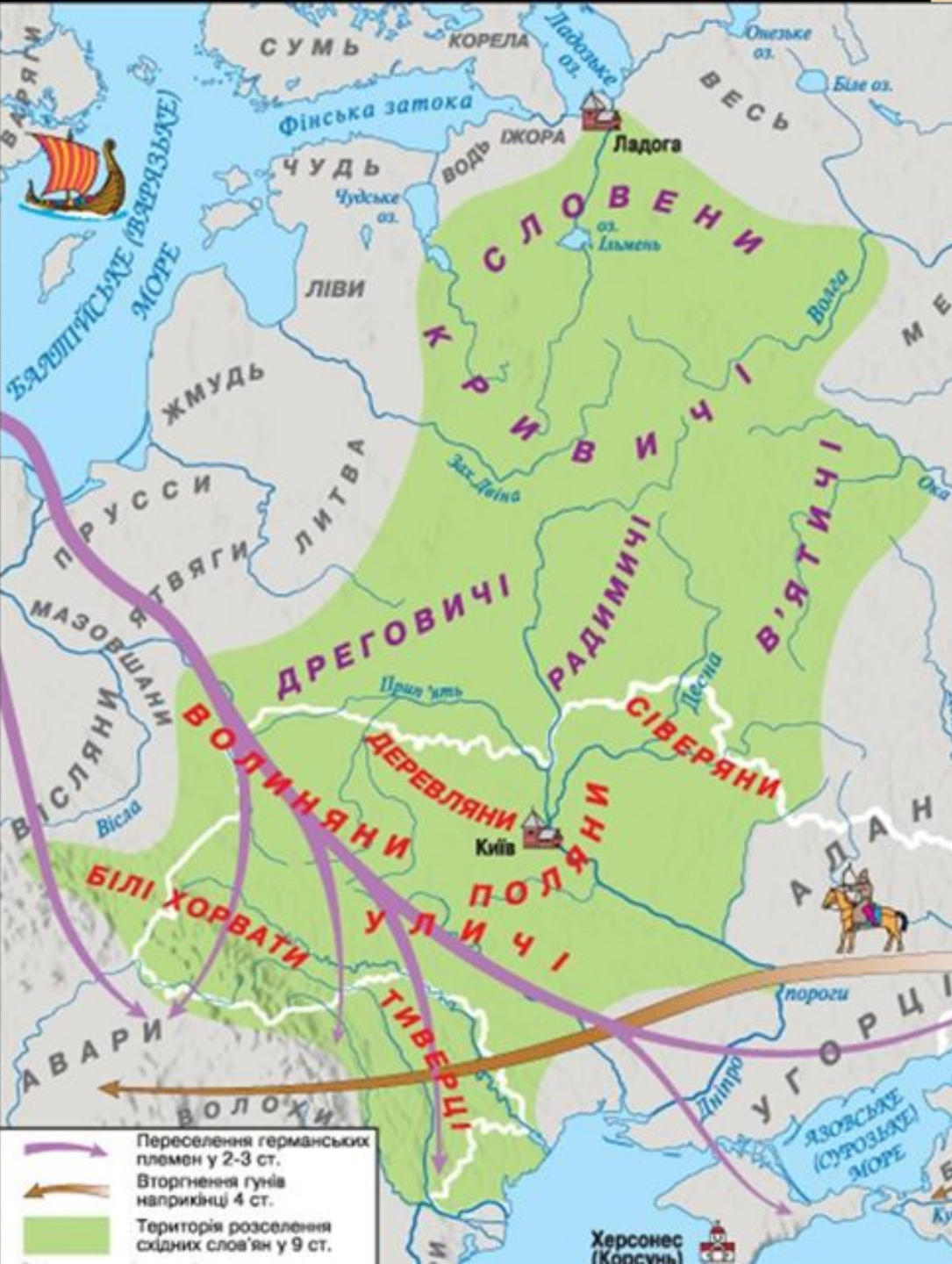

Виникнення східнослов'янської держави (VIII-IX ст)

УРОК 3,4

Пригадайте!

Які племена
слов'ян у 9 ст.
заселяли
українські
землі?

Передумови утворення держави у східних слов'ян

Розселення східнослов'янських племен на величезній території

Створення союзів східно-слов'янських племен

Виділення та посилення з-поміж інших союзів слов'янських племен союзу полян

Поява нерівності серед слов'ян.
Формування феодальних відносин

Утворення нових територіальних об'єднань – князівств

Утворення найбільшого об'єднання – Руська земля

A historical illustration depicting the baptism of Rus' by Prince Sviatoslav I and his sons. The scene is set outdoors, with a large crowd of people, including men in armor and women in traditional dress. In the foreground, three men in ornate, patterned tunics and blue hennin helmets stand prominently. One man, likely a prince, is being offered a chalice by a priest with a long white beard. The background shows a fortified settlement with a wooden palisade and a watchtower under a sunset sky. The entire scene is framed by an ornate, golden-brown border with intricate floral and scrollwork designs.

Утворення Русі-України

План:

1. Походження назви Русь
2. Аскольд та Дір
3. Правління Олега.

1. Походження назви Русь

Найбільше державне об'єднання, що утворилося в Середньому Подніпров'ї із племен полян, сіверян і уличів мало назву Русь або Руська земля.

Теорії походження назви Русі:

- скандинавська теорія про те, що воно походить від слова *ruotsi* — фінської назви шведів, яка, у свою чергу, впливає з давньошведського слова *rodr* — гребти
- слов'янське походження слова «Русь», пов'язана з назвами річок Рось, Роставиця, Русава, Русна в Центральній Україні
- гіпотеза про можливість існування зв'язку між цим словом і назвою кочового племені роксоланів, яка походить від іранського слова *rhos* — світло
- словом «Русь» літописці спочатку називали варягів, потім землі полян, а згодом ця назва стала вживатися й щодо інших східнослов'янських земель.

Першими
київськими князями
були Кий, Щек,
Хорив і сестра їхня
Либідь.

- Пригадайте, що
вам відомо про
Кия, Щека,
Хорива та
Либідь?

Робота з історичним джерелом
«Про прикликання варягів»

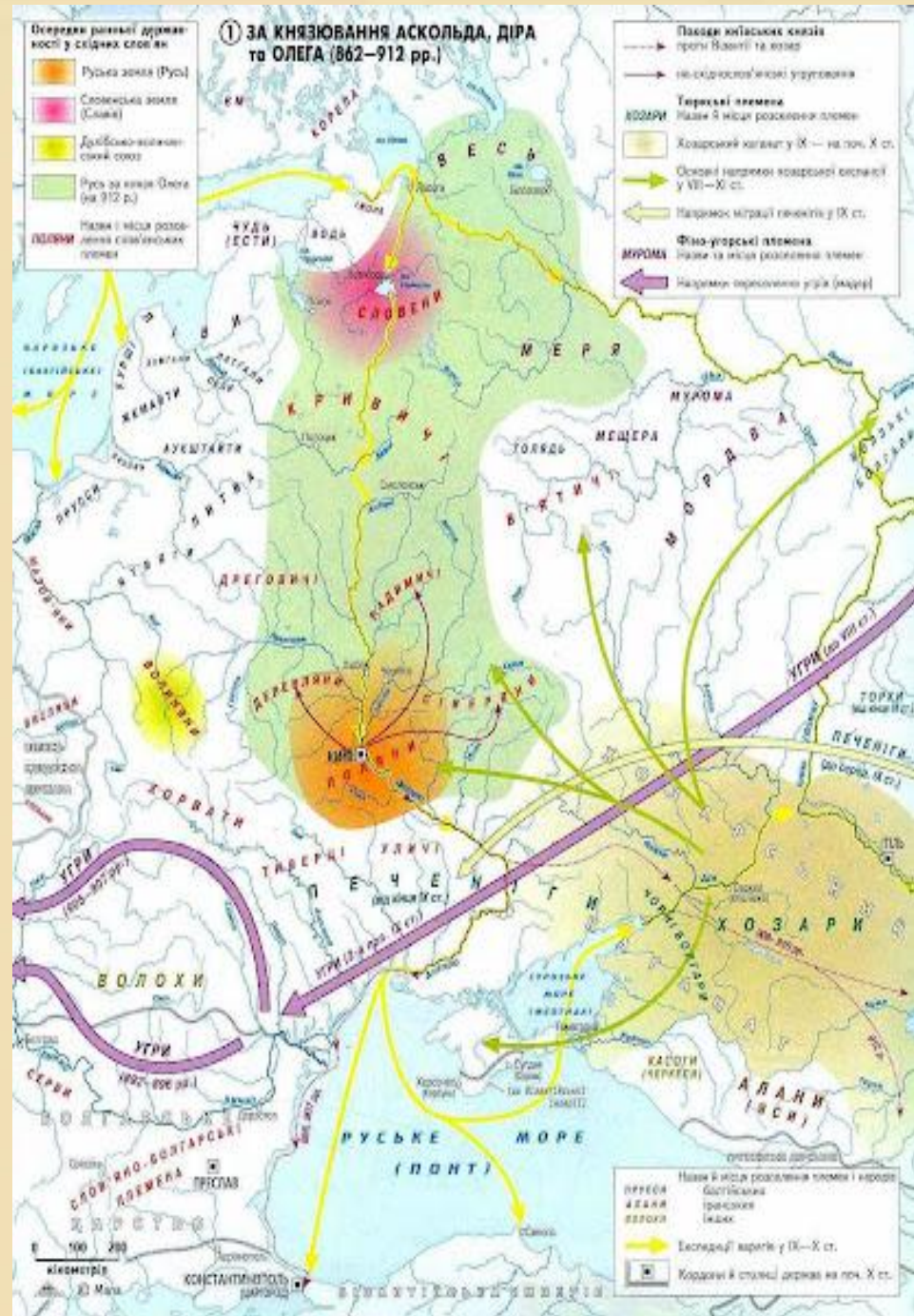

МАТІР
МІСТ РУСЬКИХ
КИЇВ
РУСЬКА ЗЕМЛЯ

2. Аскольд та Дір

Близько 862 р. вони очолили руську військову дружину під час першого походу на Константинополь. За літописом, Аскольд і Дір близько 882р. були вбиті в Києві за наказом князя Олега.

□ Які моменти князювання Аскольда та Діра зображено на ілюстрації?

Робота з таблицею
«Правління Аскольда і Діра»

Князь	Роки правління	Внутрішня політика	Зовнішня політика
Аскольд і Дір	860-882рр	866 р. - перша спроба запровадження християнства як державної релігії	Походи на Візантію 860 та 861 рр. Перше визнання Русі як держави

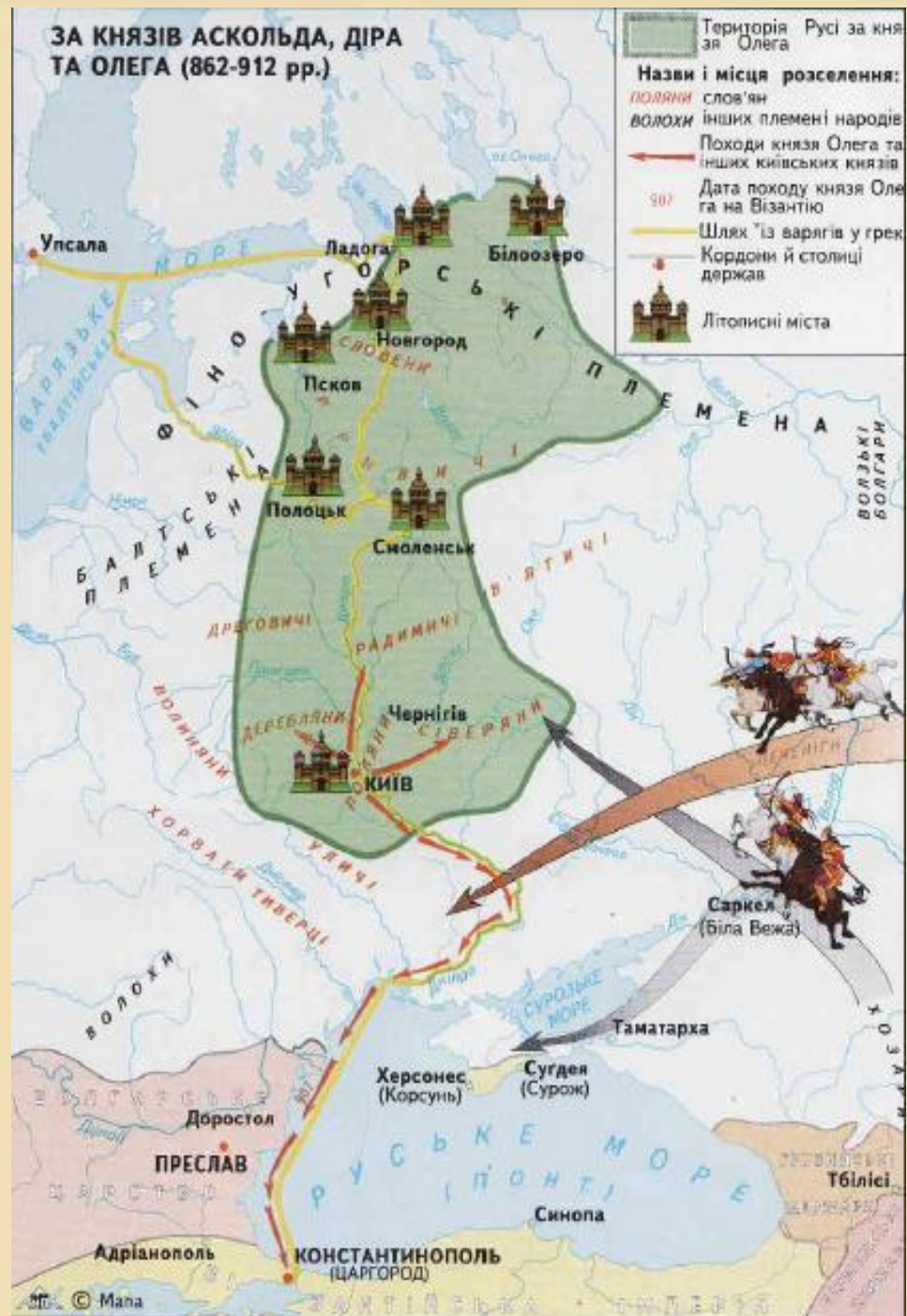

3. Правління Олега.

(882? — 912 р.)

За літописами, Рюрик, умираючи, передав йому у 879 р. опіку над своїм неповнолітнім сином Ігорем і князювання в Новгороді.

Робота з історичним джерелом.

Тріумф князя Олега в Константинополі

...Він (Олег) 907 року ходив з усім військом, із полками всіх підвласних племен на Константинополь; греки, щоб не допустити його до міста, ланцюгами замкнули Босфорську протоку, але Олег їх перехитрив: сказав своїм воякам поставити човни, у котрих приїхали, на колеса, і коли подув вітер у вітрила, човни поїхали на колесах під сам город.

Греки так налякалися, що стали проситися в Олега, аби взяв яку схоче дань, аби тільки міста не чіпав, і Олег сказав їм дати по 12 гривен, себто по 6 футів срібла на чоловіка, на дружину і на князів, що по городах лишилися: у Києві, Чернігові, Переяславі й по інших городах.

Велів пошити вітрила на свої човни з тих славних на цілий світ грецьких паволок, а на знак побіди над греками повісив зі своїми боярами свої щити на брамі царгородській.

□ Як поданий уривок характеризує князя Олега?

Робота з таблицею «Правління Олега»

Князь	Роки правління	Внутрішня політика	Зовнішня політика
Олег	882? - 912 р.	Початок збирання «земель руських»	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Укладав військові договори про допомогу з варягами ➤ Військові походи проти Візантії 907 та 911 рр ➤ Прибив свій щит до воріт Константинополя

- Багато істориків вважають князя Олега засновником Київської Русі. Чи згодні ви з цією думкою? Свою відповідь обґрунтуйте.

Основні дати та події

Перший похід Аскольда на Візантію

Походи Олега на Візантію; укладання міждержавних договорів

0

860

882

907

911

912

Похід Олега на Київ, утворення Русі-України

Загибель Олега, прихід до влади Ігоря Рюриковича

Установіть відповідність між іменами князів та твердженнями, що їх характеризують.

Аскольд та Дір

Князь Олег

1. Здійснив успішний похід проти Візантії, на знак чого прибав щита на Золоті Ворота Царгорода
2. Був першим християнином з-поміж відомих нині київських князів
3. Здійснив 860 р. морський похід проти Візантії, під час якого вдалі дії русичів змусили Візантію визнати Русь як державу
4. Княжив у Києві продовж 30 років, за легендою, цього князя спіткала смерть від коня
5. Помер внаслідок змови, за літописом, від варязьких мечів
6. Князував від імені сина Рюрика
7. Прийняв титул кагана, наслідуючи володарів Хозарії
8. Княжив у Києві продовж 30 років, на початку правління воюючи проти деревлян і сіверян; згодом приєднав радимичів, пішов в похід проти тиверців

Князь	Роки правління	Внутрішня політика	Зовнішня політика
Аскольд і Дір	860-882рр	866 р. - перша спроба запровадження християнства як державної релігії	Походи на Візантію 860 та 861 рр. Перше визнання Русі як держави

Князь	Роки правління	Внутрішня політика	Зовнішня політика
Олег	882? - 912 р.	Початок збирання «земель руських»	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Укладав військові договори про допомогу з варягами ➤ Військові походи проти Візантії 907 та 911 рр ➤ Прибив свій щит до воріт Константинополя

Князь	Роки правління	Внутрішня політика	Зовнішня політика
Ігор			

Домашнє завдання.

- Опрацювати § 4.
- 1. Встановити відповідність між іменами князів та твердженнями про них
- 2. Дописати таблицю про князя Ігоря

